

Текст неофіційного перекладу рішення:

Обставини справи

Справа стосувалася скарги заявника – журналіста – на засудження після виходу статті, у якій він критикував керівника місцевої середньої школи за публікацію в особистому блозі думки, що масове повстання студентів у 1973 році було «цілковитою брехнею». У своїй статті для щоденного журналу заявник назвав директора «неонацистом» й «теоретиком "Золотого світанку"» (*грецька ультраправа націоналістична політична партія – прим. автора*).

17 листопада 2013 року, на річницю повстання в Політехнічній школі 1973 року, яке сприяло поваленню воєнної диктатури в Греції і нині є шкільним святом, керівник середньої школи грецького міста Мітіліні опублікував у своєму блозі статтю «Цілковита брехня одна: Політехнічна школа 1973 року».

Заявник, який на час подій був головним редактором однієї щоденної газети, видав у відповідь на блог директора школи статтю, називаючи його «неонацистом» й «теоретиком "Золотого світанку"» (*«theoretician of the entity 'Golden Dawn'»*).

У результаті поданої директором у порядку кримінального провадження заяви, суд першої інстанції установив, що ці твердження були оціночними судженнями, а не фактами й умисно заподіяли шкоду честі та діловій репутації директора. Таким чином, суд визнав заявника винним у заподіянні образи через медіа та призначив покарання у вигляді позбавлення волі умовно.

Наступні скарги заявника були остаточно безуспішними у 2017 році. Як апеляційний, так і касаційний суди відхилили, зокрема, аргумент заявника, що його твердження були оціночними судженнями, обґрунтованими низкою доказів, а саме статтями директора у його блозі щодо арійської раси, націонал-соціалізму, а також повідомленням, у якому він закликав греків проголосувати за ультраправу політичну партію «Золотий Світанок». Суди визнали, що твердження заявника не були необхідними: він міг би використати прийнятніші вислови для реалізації свого права на інформування суспільства.

Посилаючись на статтю 10 Конвенції, заявник скаржився, що його кримінальне засудження було непропорційним і що суди не забезпечили справедливого балансу між його правом на інформування суспільства з питання, що мало історичну важливість, і правом директора на захист своєї репутації.

Оцінка Суду

ЄСПЛ визнав, що національні суди не забезпечили балансу між правом заявника на свободу вираження поглядів та правом директора на повагу до його приватного життя. Вони лише обмежилися висновками, що відповідні твердження були оціночними судженнями й заплямували репутацію директора, не беручи до уваги встановлені практикою Суду критерії для проведення такого урівноваження.

Зокрема, суди не врахували обов'язку заявника як журналіста поширювати інформацію з питань, що становлять суспільний інтерес, і внеску його статті до обговорення щодо цього. Суди зосередили свою увагу на використаних заявником твердженнях, відірваних від змісту, ігноруючи те, що погляди директора могли викликати значні суперечки.

Крім цього, суди також не розглянули того факту, що директор – державний службовець, наділений публічними повноваженнями, – раніше висловлював свої погляди з політичних питань в особистому блозі, а тому за власним бажанням піддавав себе суспільному контролю та журналістській критиці.

Суди не оцінили добросовісності дій заявника; вони правильно класифікували його твердження як оціночні судження, проте не розглянули того, чи були такі висловлювання підтримані чіткою фактичною основою, незважаючи на той факт, що він уже звертав їхню увагу на раніше опубліковані статті директора.

Також усупереч висновкам Уряду та національних судів Суд не вбачив жодних образ у твердженнях та статті заявника. Хоча вони й містили їдку та серйозну критику, ці слова не можуть в цілому розглядатися як необґрунтований особистий напад на директора.

Зрештою, у справі заявника не було жодного виправдання в призначенні покарання у вигляді позбавлення волі, яке могло невідворотно вплинути на публічне обговорення.

Суд зауважив, що він уже встановлював порушення статті 10 Конвенції в низці справ проти Греції у зв'язку з незастосуванням національними судами стандартів згідно з його усталеною практикою щодо свободи вираження поглядів зі зважуванням захисту репутації особи.

Тому ЄСПЛ дійшов висновку, що кримінальне засудження заявника становило втручання у його право на свободу вираження поглядів, яке не було «необхідним у демократичному суспільстві», і констатував порушення статті 10 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 5 листопада 2020 року й набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.